

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Václava Novotného a soudců JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Vojtěcha Šimíčka v právní věci žalobce: **W. Z.,** zast. advokátkou Mgr. Lilianou Vochalovou, se sídlem AK nám. I. P. Pavlova 3, Praha 2, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, Nad Štolou 3, Praha 7, o udělení azylu, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 15. 12. 2004, č. j. 48 Az 177/2004 – 16,

takto:

Usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 15. 12. 2004, č. j. 48 Az 177/2004 – 16 **se zrušuje** a věc **se** mu **vrací** k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Žalobce (dále stěžovatel) kasační stížností napadá výše označené usnesení, kterým byla odmítnuta jeho žaloba podaná proti rozhodnutí žalovaného ze dne 2. 7. 2004 č. j. OAM-902/LE-01-HA08-2003, kterým mu nebyl udělen azyl podle ust. § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky ve znění pozdějších předpisů a zároveň bylo rozhodnuto, že se na něj nevztahuje překážka vycestování ve smyslu ust. § 91 citovaného zákona. Stěžovatel důvody podání kasační stížnosti spatřuje v ust. § 103 odst. 1 písm. e) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (s. ř. s.); uvádí, že krajský soud (chybně označuje KS v Brně) nesprávně posoudil žalobu jím podanou jako argumentačně prázdnou, která neumožňuje přezkum ve věci. Stěžovatel namítá, že svoji žalobu opřel o žalobní body ve smyslu ust. § 71 odst. 1 písm. d), ve kterých uvedl právní důvody, na základě kterých považuje rozhodnutí za nezákonné. Pokud jde o skutkové důvody, tyto výslovně konkretizoval jako obavy vrátit se do země

původu z důvodu pronásledování. Skutkové důvody byly dostatečně označeny, aby se jimi soud mohl zabývat. Stěžovatel požaduje, aby Nejvyšší správní soud napadené usnesení zrušil a věc vrátil Krajskému soudu v Praze k dalšímu řízení. Současně požádal o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Žalovaný popřel oprávněnost kasační stížnosti a navrhl její zamítnutí.

Nejvyšší správní soud posoudil v prvé řadě nezbytnost vydání rozhodnutí o návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti dle § 107 s. ř. s. a dospěl k závěru, že o něm není třeba rozhodovat, neboť věc byla vyřízena v souladu s ustanovením § 56 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. přednostně.

Nejvyšší správní soud přezkoumal kasační stížností napadené rozhodnutí Krajského soudu v Praze v mezích uplatněných důvodů a dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

Žalobou podanou dne 2. 8. 2004 stěžovatel napadl rozhodnutí žalovaného ze dne 2. 7. 2004, č. j. OAM-902/LE-01-HA08-2003 v rozsahu výroku o neudělení azylu podle § 12, § 13 a § 14 zákona o azylu. V žalobě požadoval zrušení uvedeného rozhodnutí žalovaného, uvedl, že podle ust. § 12 písm. b) zákona o azylu postačí k udělení azylu, když cizinec má odůvodněný strach z pronásledování. Namítal dále, že se žalovaný v rozhodnutí dostatečně nevypořádal s ust. § 14 zákona o azylu.

Krajský soud dospěl k závěru, že žalobu nelze projednat, neboť žaloba neobsahuje žádné žalobní body, z nichž by bylo patrno, z jakých skutkových a právních důvodů považuje žalobce rozhodnutí žalovaného za nezákonné. Krajský soud uvedl, že pokud žaloba žádný žalobní bod neobsahuje, nemůže být tento nedostatek podmínky řízení odstraněn, a to ve lhůtě pro podání žaloby, jak vyplývá z ust. § 71 odst. 2 s. ř. s. Není zákonnou povinností soudu vždy vyzývat žalobce k odstranění vad podání postupem dle § 37 odst. 5 s. ř. s., neboť takto široce pojímaná povinnost soudu by zjevně odporovala zásadě dispoziční. Protože podaná žaloba neumožňovala přezkum věci, soud ji dle ust. § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. odmítl.

Není sporu o tom, že řízení ve správním soudnictví je plně ovládáno zásadou dispoziční a je na žalobci, zda proti rozhodnutí správního orgánu jímž se zakládají, mění ruší nebo závazně určují jeho práva nebo povinnosti, podá žalobu u soudu či nikoliv. Je pouze na žalobci, aby v případě, kdy se bude domáhat ochrany svých práv žalobou u soudu, v této žalobě jasně vymezil, které výroky správního rozhodnutí napadá a v žalobních bodech pak specifikoval, z jakých skutkových a právních důvodů považuje napadené výroky rozhodnutí za nezákonné nebo nicotné (§ 71 s. ř. s).

Nejvyšší správní soud se neztotožňuje se závěrem krajského soudu, podle něhož stěžovatel rozsah a meze přezkumu napadeného správního rozhodnutí krajským soudem svým opravným prostředkem neurčil.

Podle přesvědčení Nejvyššího správního soudu – a ve shodě s konstantní judikaturou Ústavního soudu (viz např. nález sp. zn. II. ÚS 738/2000) - je nutno vycházet především ze skutečnosti, že smyslem procesních podmínek řízení obecně je snížení entropie (neurčitosti) při uplatňování práv, resp. pravomocí, časové omezení stavu nejistoty v právních

vztazích a urychlení procesu rozhodování s cílem reálného dosažení zamýšlených cílů. Stanovení těchto podmínek proto musí být provedeno transparentně, srozumitelně a předvídatelným způsobem a nesmí být zejména zneužíváno k tomu, aby v praxi docházelo k *denegatio iustitiae* (odepření spravedlnosti).

Nejvyšší správní soud považuje za vhodné předeslat, že není jeho úkolem znovu komplexně posuzovat otázku, zda stěžovateli měl či neměl být žalovaným azyl přiznán, nýbrž má posoudit, zda předchozí řízení trpělo vadami spadajícími pod vymezení v § 103 odst. 1 s. ř. s. tvrzenými v kasační stížnosti, popřípadě některými dalšími vadami, k jejichž přezkumu je Nejvyšší správní soud povolán v řízení zahájeném platně podanou kasační stížností z úřední povinnosti.

Posuzovaná kasační stížnost napadá dané usnesení jediným komplexním argumentem, spočívajícím v tom, že dle stěžovatele se měl krajský soud vypořádat s faktickou situací stěžovatele, tedy posoudit, zda bylo důvodně shledáno nenaplnění podmínek pro udělení humanitárního azylu, jakož i posoudit důvody minimálně pro vyslovení překážky vycestování, když uvedenou obavu stěžovatele z návratu do vlasti lze pod ust. § 91 zákona o azylu podřadit. Úkolem Nejvyššího správního soudu tedy je přezkoumat, zda krajský soud postupoval v souladu se zákonem, odmítl-li opravný prostředek projednat. Přezkum Nejvyššího správního soudu tak směřuje k otázce, zda intenzita nedostatků stěžovatelova opravného prostředku dosáhla té míry, při níž je veřejný zájem na co nejširším přístupu ke spravedlnosti převážen zájmem na efektivním fungování této spravedlnosti, jež je podmíněno také nepřetížeností soudů meritorním přezkoumáváním podání, u nichž například není patrné, proti čemu směřují, tedy z jakého zákonného důvodu se spravedlnosti dovolávají. Při takto nastolené otázce nezbylo Nejvyššímu správnímu soudu než rozhodnout, že ve světle příslušných ustanovení soudního řádu správního. posuzované stěžovatelovo podání této intenzity nedosáhlo.

V důsledku přísně dispoziční zásady v řízení o žalobách proti rozhodnutím správního orgánu totiž musí žaloba obsahovat žalobní body, z nichž musí být patrno, z jakých skutkových a právních důvodů považuje žalobce či žalobkyně napadené výroky rozhodnutí za nezákonné nebo nicotné [§ 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s.]. Pokud žaloba žádný žalobní bod neobsahuje, může být tento nedostatek podmínek řízení odstraněn, a to ve lhůtě pro podání žaloby, jak vyplývá z citovaného ustanovení § 71 odst. 2 s. ř. s. V souzené věci je však zřejmé, že posuzované stěžovatelovo podání žalobní bod a tvrzený rozpor napadeného rozhodnutí Ministerstva vnitra se zákonem obsahovalo. Nejvyšší správní soud se ztotožňuje se závěrem krajského soudu, který učinil ve vztahu k možnému doplnění žaloby ve lhůtě ve smyslu ust. § 71 odst. 2 s. ř. s, jakož i s aplikací ust. § 37 odst. 5 cit. zákona. Nesouhlasí však s jeho uplatněním v projednávané věci. Nejvyšší správní soud se neztotožňuje se závěrem, že žaloba neobsahovala žádný žalobní bod, a proto nebyl dán eventuelně důvod k postupu dle § 37 odst. 5 s. ř. s.

Nejvyšší správní soud nepolemizuje o tom, že žaloba musí kromě obecných náležitostí podání (§ 37 odst. 2 a 3 s. ř. s.) obsahovat nejen tvrzení o tom, že žalobce byl zkrácen na svých právech, ale i specifikaci toho, jakými porušeními zákona v napadeném rozhodnutí byl žalobce na svých právech zkrácen, tedy uvedení důvodů, v čem žalobce spatřuje nezákonnost rozhodnutí správního orgánu [§ 71 odst. 1 písm. a) až f) s. ř. s.]. Možnost napadení pravomocného správního rozhodnutí a zejména možnost jeho zrušení soudem je bezesporu určitým zásahem do principu právní jistoty; proto zákon stanoví, že žalobu je možno podat v poměrně krátké lhůtě podle ust. § 72 odst. 1 s. ř. s., ale i to, že jen v této

lhůtě je možno žalobu rozšířit, tedy i uvádět další žalobní důvody (§ 72 odst. 3 a 4 s. ř. s.). Doplnění žaloby je možno ve lhůtě stanovené předsedou senátu ve smyslu ust. § 37 odst. 5 s. ř. s. provést pouze na žalobní body již uplatněné. Podle uvedeného § 71 s. ř. s. jistě nestačí podat v dané lhůtě soudu jakékoli podání označené jako žaloba, či obdobně, nýbrž je třeba podat v této lhůtě takové podání, jež může soud jako žalobu skutečně posoudit. Není ani dána zákonná povinnost soudu v případech absolutní absence tvrzení vždy vyzývat žalobce či žalobkyni k odstranění těchto vad ve smyslu ustanovení § 37 odst. 5 s. ř. s., neboť takto široce pojímaná povinnost soudu by zjevně odporovala zmíněné zásadě dispoziční a rovněž zásadě koncentrace řízení, v souladu s nimiž je tento typ řízení koncipován. V projednávané věci však nelze konstatovat absolutní absenci tvrzení. Byla-li žaloba odůvodněna tím, že rozhodnutí žalovaného, které bylo řádně označeno, se nevypořádalo s možností udělení humanitárního azylu ani s tvrzenými obavami stěžovatele z možného pronásledování v případě návratu, nelze přisvědčit závěru krajského soudu, že důvody žaloby nebyly uvedeny. Žaloba rovněž obsahovala specifikaci napadeného rozhodnutí, označení žalovaného, řádnou identifikaci žalobce jakož i to, čeho se domáhá. Měl-li krajský soud za to, že žalobu tak, jak byla podána nelze projednat, měl postupovat dle § 37 odst. 5 s. ř. s. a stěžovatele vyzvat k doplnění stran v žalobě tvrzené obavy z vycestování neudělení humanitárního azylu. V takovém případě totiž soud nepožaduje rozšíření žaloby, což by bylo i v rozporu se zásadou dispoziční, přitom takový postup s ohledem na lhůtu stanovenou v ust. § 71 odst. 2 s. ř. s., která již uplynula, by ani nebyl možný, ale vyzývá pouze ke konkretizaci a specifikaci stěžovatelem již uvedených tvrzení stran aplikace § 14, resp. § 91 zákona o azylu. Takovému doplnění žaloby a odstranění jejich nedostatků stran skutečností a tvrzení v žalobě již specifikovaných, lhůta stanovená v ust. § 71 odst. 2 s. ř. s. nebrání.

Při shrnutí výše uvedených skutečností dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že v podaném opravném prostředku proti rozhodnutí žalovaného vymezil stěžovatel meze a rozsah přezkumné činnosti soudu způsobem dostačujícím. Bylo-li z obsahu podané žaloby, jakož i z obsahu správního spisu, který měl soud k dispozici, nepochybné, že žaloba byla podána včas, byly zřejmé důvody pro něž je žaloba podána, jakož i to, čeho se žalobce domáhá, byl opravný prostředek stěžovatele projednatelný a soud mohl napadené rozhodnutí žalovaného přezkoumat ve vztahu k důvodnosti neudělení humanitárního azylu jakož i v souvislosti s obavami z pronásledování v případě návratu stěžovatele, tedy stran důvodů relevantních pro vyslovení překážky dle § 91 zákona o azylu.

Nejvyšší správní soud s ohledem na výše uvedené dospěl k závěru, že usnesení Krajského soudu v Praze, kterým byl odmítnut návrh stěžovatele, je nezákonné, a proto podle ust. § 110 odst. 1 s. ř. s. napadené usnesení krajského soudu zrušil a věc vrací tomuto soudu k dalšímu řízení.

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne soud prvního stupně ve svém novém rozhodnutí (§ 110 odst. odst. 2 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 22. srpna 2005

JUDr. Václav Novotný
předseda senátu